

LIGA ROMÂNĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PENTRU

INTERESELE UNITĂȚII CULTURALE A TUTUROR ROMÂNILOR

APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ

Anul II. — No. 37.

21 Septembrie, 1897.

ROMÂNIA ȘI MAGHIARII

 incontestabil, că o profundă agitațiune a domnit în capitală și în Țara întreagă în preajma și în timpul vizetei pe care o făcu perechea noastră regală Regelui maghiar la Budapesta.

Presa liberă și independentă și întreaga noastră opiniune publică, dimpreună cu mai toți oamenii conducători ai partidelor noastre politice au fost foarte penibil impresionati de această vizită, care, ori-cum s'ar pune chestiunea, pare în contrazicere cu sentimentele întreg neamului românesc și servă de minune înșinfaților descendenți ai lui Arpád să mistifice din nou lumea politică, insinuind, că România, prin oficialii săi reprezentanți, a dat o solemnă și definitivă desavuare cauzei pe care am numit-o și o numim națională.

Această perfidă insinuațiune ungurească este sprijinită pe faptul, că Impăratul Francisc Iosif după ce vizitase România anul trecut se duse deadreptul la Budapesta și acolo, și numai acolo, în Mesagiul Tronului adresat așa numitei «representațiuni naționale» a *Ungariei*, în fond a *Maghiarismului*, a amintit de vizita și de primirea sa în țara noastră. Tot acolo, la Budapesta, în capitala șovinismului maghiar, Regele nostru a întors această vizită. Maghiarii au astfel puțința a da o aparență de adevăr

afirmațiunii lor, că România ar fi recunoscut și consfințit importanța lor determinantă în politica orientală a Triplei Alianțe.

Vizita aceasta a Monarhului nostru, după rostirea senzaționalului toast al junelui Impărat al Germaniei, este exploatată de presa și de lumea politică maghiară într'un mod revoltător în contra noastră și mai ales în potriua celor trei milioane de Români cari gem sub jugul despotismului de rassă din Ungaria. Și argumentațiunea Maghiarilor pare plausibilă în străinătate. Ei zic: «România e constrinsă a merge alături cu noi și anume fără condițiuni. Așa zisa chestiune națională română este o ficțiune. Regele României și consilierii săi și-au dat toate silințele să oprească în loc agitațiunile și luptele anti-maghiare. Aceste silințe au fost iucununate de un strălucitor succes. Agitatorii români din Ungaria și Transilvania au fost frinți și nu mai au azi nici un sprijin din România ca să mai poată lupta în contra maghiarizării. România oficială e de partea noastră, iar opiniia ei publică a părăsit pe așa numiții frați despre care se pretindea că ar fi asupriți. Partidele politice românești au revenit la sentimente amicale pentru noi și ostile pentru lupta Românilor de sub stăpînirea noastră. Grație patriotismului lor luminat și prevă-

zător, grație pătrunderii lor în rațiunile superioare de Stat, Liga valahă este în agonie și nimeni nu mai cutează a-i da un sprijin, pentru-că România ne atribue nouă o mai mare valoare, decît cauzei pe care o reprezintă ea. De aci înainte chestiune valahă nu mai există. I s'au tăiat toate arterele și a fost înmormîntată la Budapesta. Precum Împăratul Germanilor nu ne-a vorbit decît de «*fi lui Arpád*», renunțînd astfel la cele două milioane de conaționali ai săi din Ungaria, tot astfel factorii constituționali ai României au renunțat la cele trei milioane de Români din imperiul maghiar. De aci înainte, rupeți toate zăgăzurile cari mai opreau binefăcătorul curent al maghiarizării. Români noștri sunt azi cu desăvîrșire la discrețiunea noastră!»....

Acestea sunt ideile ce frămîntă azi presa maghiară și crierii febrili ai șovinismului maghiar. Așa au înțeles și înțeleg Maghiarii alianța României cu Ungaria!

E falsă și neîntemeiată această concepție?

Faptul e, că multora ea le apare plausibilă.

Chestiunea e însă: admite-vom noi, ca să rămînă plausibilă o asemenea interpretare? Admite-vom noi, ca Maghiarii să terorizeze milioanele de Români de sub jugul lor cu asemenea idei și cu faptele ce rezultă din ele?

Da, e adevărat, că noi avem nevoie de sprijinul Triplei Alianțe. Ar fi o copilărie să tăgăduim ceea-ce e evident. Dar oare ea nu are nevoie de noi? Și în special Austro-Ungaria?

Dar această împărăție nu e nici maghiară nici nemțească ci, în toată accepțiunea cuvîntului *polinațională*. Iar dacă mai sunt și azi oamenii politici destul de naivi, cari cred, că numai Germanii în Austria și Maghiarii în Ungaria constituiesc factori determinanți, noi avem datoria să-i convingem, în interesul nostru și în propriul lor

interes, că această credință e *absurdă*, că monarhia habsburgică, pe cît timp Maghiarii nu vor fi puși la locul lor, nu numai că nu poate fi o «*garanție*» pentru aliatale ei, ci o *constantă primejdie*, pentru-că, cită vreme Croații, Slovaci, Români s. c., din Ungaria nu vor fi coordonați Maghiarilor, *Ungaria este o mină, care tocmai în cel mai critic moment al Triplei Alianțe are să facă explozie*. Acesta e adevărul, iar dacă marii diplomați cred, că închizînd ei ochii, primejdia dispăre, e de datoria noastră, a celor ce la toate ocaziile ne mîndrim cu titlul de «*sentinelă a Orientului*» să deșteptăm pe cei ce dormitează și să le arătăm fără încetare că se găsesc pe un teren subminat de cele mai profunde patimi populare, ce nu se pot conjura prin toasturi și prin subtilități gazetărești. În 1848 conștiința naționalităților din Ungaria nu era la înălțimea dezvoltării ei de astăzi, și cu toate acestea, cit de vulcanică și de neprevăzută a fost erupțiunea ei, cît de mari și de mistuitoare au fost flacărele patimilor naționale. Și ce are să fie de astădată? Fiori te cuprind, cînd te gîndești la desastrul comun ce ne așteaptă și pe noi și pe aliata noastră împărăție austro-ungară!

Dacă Împăratul Wilhelm se crede a toate știutor și disconsiderînd această stare de lucruri, ține să ofenseze și să irite și el pe națiunile din Austria și Ungaria, contribuind direct la aservirea lor, e de datoria noastră, a aliaților săi, să-l deșteptăm din visurile sale pangermane și să-i dovedim, că înverșunînd pe Români și pe națiunile *slave dar ne-rusești* din Austro-Ungaria, el face treburile acelora în contra cărora există Tripla Alianță.

Nenorocirea e, că sfetnicii Coroanelor ei însuși disconsideră realitatea, pentru-că adesea nici nu o cunosc, și astfel nu au tăria necesară spre a convinge pe Monarhii lor.

Noi însă, cari trăim la respîntia Occidentului și a Orientului și cari din propria noastră intuiție știm cu certitudine situația și dispozițiunile națiunilor ce ne înprejmucesc, avem misiunea firească și patriotică de a lumina pe cei ce s'au aliat cu noi.

Să le arătăm, că apropierea dintre România și Ungaria e o ilusie, precum e o ilusie puterea Austro-Ungariei întregi, cît timp Slavii și Românii de acolo sunt mînați de cătră Maghiari și de cătră Nemți, pe căile desnădăjduirii.

SITUAȚIE ISTORICĂ

II

Era un timp cînd se părea, că situația constituțională din Austria ar fi întemeiată pe granit și că ea nu se va putea schimba în epoca noastră. Ideile federaliste păreau utopii, pentru-că mai nimeni nu putea presupune posibilitatea unei modificări a constituțiunii, mai virtos, că se cunoștea hotărîrea Germanilor și a Maghiarilor de a rezista cu ultima lor energie față de ori-ce măsură în acest sens. N'am să uit nici-odată vorba unui fruntaș dintre conducătorii naționalităților austriace, care, într'o convorbire ce o aveam cu el, îmi zicea despre constituția austriacă și despre Dualism: *Die Verfassung und der Dualismus stehen, leider, felsfest* (Constituția din Austria și Dualismul au, din nenorocire, o temelie de stîncă). Nu e mult de atunci. Vr'o șase ani. Cine mai poate susține o asemenea opinune azi! Nu-i vorbă, mulți din oamenii noștri desorientați în afacerile interne ale Austro-Ungariei, stau și azi sub impresiunea discursului, pe care îl pronunță mai deunăzi junele Impărat german la Budapesta și cred și ei, cum cred Maghiarii, că el îi va susține și va susține astfel și constituția din Austria și pactul dualist. Ei bine, e natural ca Wilhelm II să dorească a menține pe aliata sa austro-ungară în pozițiunea ei actuală:

nici prea consolidată, nici prea slăbită. E are nevoie de *armatele* ei, spre a rezolvi cu ele diferendul profund ce există între Germania și Franța pe de-o parte, și între Germania și Rusia pe de alta.

Însă o consolidare *reală* a imperiului habsburgic nu se prea poate potrivi cu scopurile *reale* ale politicii germane...—

Chestiunea este însă: nu vor fi simțind și cei din Viena cam unde bate această politică? Și nu vor fi înțelegînd *ei*, că e o absolută necesitate pentru ei să-și pună *înainte de ivirea vrunei conflict extern*, imperiul pe baze solide, ca să poată rezista și atacului ce s'ar îndrepta în potriva actualei Triple Alianțe *dar și unei eventuale schimbări de front a Germaniei?* Menținerea contelui Badeni în fruntea afacerilor austriace ne îndreptățește a crede, că Austria își dă deja seamă de trebuința de a se reorganiza. Vorba e însă, că în aceste stăruințe, cercurile politice vieneze sunt împiedicate de Germanii din Austria, de Maghiari și dificultăți le mai face și aliatul lor: Impăratul Wilhelm II.

Dar toate aceste rezistențe nu vor putea opri federalizarea monarhiei vecine, dacă celelalte ale ei naționalități își vor putea da seamă de importanța momentului și vor lupta în comun acord înainte.

Popoarele negermane din Austria nu stau pe loc; ele luptă, deși adeseori pe

căi deosebite, dar în sfârșit, ele reușesc mereu a se impune atențiunii și fac, ca seamă să se țină de revendicările lor.

Din nenorocire, nu acelaș lucru îl putem spune despre naționalitățile nemaghiare și despre aliații lor firești. E incontestabil, că atât Slovacia, Sîrbii și Sașii așteaptă, ca *Românii* să se pună în fruntea lor, pentru-că *aceștia* au inițiat acum cîți-va ani noul sistem politic de agitațiuni, menite a atrage atențiunea cercurilor politice de la Viena asupra stărilor de destrăbălare și de slăbiciune ale Ungariei!

Dar, din nefericire, Românii stau pe loc, atât în Transilvania cît și aici.

Popoarele din Austria luptă cu energie în potriva clicei germano-maghiare, iar cele din Ungaria stau cu minile în sîn și privesc, cu toate că o mișcare din partea lor ar putea accelera în mod foarte simțitor soluția procesului ce se petrece acolo și ar putea contribui enorm de mult la schimbarea propriei lor situațiuni. Nici-odată nu a fost o mai întetită trebuință de o *luptă paralelă* a naționalităților din cele două State în contra hegemoniei germano-maghiare, ca acum.

Cercurile hotărîtoare de la Viena trebuiesc convinse, că nu numai, că între Ungaria și Austria nu există nici o deosebire în ceea-ce privește nemulțumirea naționalităților, dar că stările din Ungaria sunt chiar mai desolate, decît cele de din-

colo de Laita. Aceste cercuri însă nu pot fi convinse pe calea presei române și slave din Ungaria, ci pe calea mare și luminoasă a *faptelor și a presei germane*. Dacă deputațiunea pe care au trimis-o Românii din Transilvania în 1892 la Viena a pus de odată chestiunealor și a celorlalte naționalități din Ungaria la ordinea zilei și a făcut să tresară opinia publică a Europei, este, pentru-că ori-ce mișcare naționalistă *energică* din partea popoarelor din Ungaria deșteaptă un viu și întins interes în mai toate cercurile politice, cari își dau seamă de importanța chestiunilor din Sud-Estul Europei.

Această importanță a crescut de atunci încoace, și agitațiunile actuale din Austria sunt cel mai bun prilej, ca *Românismul* să se afirme azi ca factor de forță, ca un popor conștient de importanța sa, ce *națiune conducătoare* a milioanele de Nemaghiari din Ungaria.

E deci timpul suprem, ca toate micile diviziuni din sînul neamului nostru să înceteze în fața actualei situațiuni din Austro-Ungaria și ca *toți cei ce se țin cu adevărat la luptă* să se formeze în falangă și să pornească înainte pe calea manifestării pacifice dar demne a sentimentelor de cari sunt cuprinși Românii.

Inițiativa însă nu poate pleca decît de la Românii de peste munții în patria lor.

Un Ligist.

GERMANISM ȘI MAGHIARISM

Discursul rostit de Impăratul Wilhelm II la Budapesta nu se poate clasa între discursurile ce obicinuesc a ține monarhii la mese festive.

Cu asemenea ocașii, ei se mărginesc a

enunța, în formă simplă, sentimentele lor de prietenie, și dacă vorbesc de națiuni, ei o fac quasi și în a doua linie, mai mult nevoiți, decît de bună voie. Nu în această categorie intră toastul de la Budapesta al Impăratului german. Ori-cine l'a cetit cu

atenție, a fost de sigur frapat de faptul, că acest discurs nici nu se prea ocupă de situația Triplei Alianțe, *ci mai ales de importanța istorică, politică și națională a Maghiarilor*. Deși toastul Impăratului Francisc Iosif, scurt și rece, nu se preta la un răspuns lung și exuberant, Wilhelm II cu toate acestea a ținut să dea răspunsului său o notă de neîndoelnică părtinire a veleităților maghiare, *demonstrând astfel în potriva politicii federaliste ce este pe punctul a triumfa în Austria*.

În anul 1870 contele *Hohenwart* era ministru-president în Austria și luase toate măsurile spre a revizui constituțiunea în sens federalist. Impăratul Francisc Iosif își dase deja consentimentul, promițind Cehilor restabilirea Statului Boem. Totul era pe isprăvite și nu mai era, decît o chestiune de timp, la ce dată să fie introdus sistemul federativ.

Maghiarii, temîndu-se că federalizarea Austriei și astfel emanciparea naționalităților de acolo ar putea influența și asupra popoarelor nemaghiare din Ungaria, și-au dat toate silințele ca să zădărnicească evoluțiunea federalistă. Ministrul lor, contele *Iuliu Andrássy*, care mai tîrziu deveni cancelar al imperiului, izbuti să convingă pe Impărat, că introducerea federalismului în Austria ar fi însemnînd o slăbire a monarhiei, că aceasta nu se poate răzima decît pe Germanii din Austria și pe Maghiari în Ungaria. În stăruințele sale, contele *Andrássy* fu secondat de contele *Beust*, amicul Maghiarilor. În fața acestor împotriviri, Impăratul cedă și își revocă învoiala, primind demisiunea contelui *Hohenwart*. Ideia federalismului fu înlăturată și o nouă eră de germanizare în Austria și de maghiarizare în Ungaria se începú.

Rolul pe care l'au ținut atunci *Andrássy* și *Beust*, se vede, că *îl joacă astăzi Impăratul Wilhelm II*. Toată lumea vede, că stările de lucruri din Austria au ajuns a fi ab-

surde, și că o schimbare se impune. Iar aceasta nu se poate concepe, decît *în direcția federalismului*. Hegemonia artificială a Nemților din Austria fiind de mult frîntă, federalizarea Austriei ar însemna, că Austria are să fie guvernată de aci înainte de adevărata majoritate a populațiilor sale: *de Slavi*.

E foarte probabil, — mai ales *în urma politicii germane de pînă acum, care era mereu ostilă naționalităților din Austro-Ungaria*, — că în acest cas relațiunile monarhiei habsburgice cu Germania ar fi expuse pericolului de a deveni mai puțin intime și de a fi rupte chiar, în cele din urmă.

Aceasta o știe Impăratul german. Și tot așa el mai știe, că *motive puternice și reale* de a susține Tripla Alianță în Austro-Ungaria nu aveau decît Germanii și Maghiarii, pentru-că, în definitiv, numai *lor* le folosea, *în afacerile interne*, această Alianță.

În fața acestei situațiuni, Impăratul german și-a luat sarcina să intervină în favorul *Maghiarilor* și astfel și a Nemților din Austria și în contra curentului federalist de acolo. Numai așa se poate explica neobicinuitul său discurs, în care el relevă pretinsul rol istoric al Maghiarilor și-î ridică pe aceștia în vineția cerului. Mai mult. El le cere chiar scuze, că n'a luat parte la serbările milenare, asigurîndu-i că a urmărit cu o simpatică admirațiune aceste serbări. El accentuează apoi *«fidelitatea»* (!) fiilor lui *Arpád* pentru monarhul lor. Care va să zică: în Ungaria nu există nici Germani, nici Români, nici Slavi. Toți aceștia sunt, după ideia împăratului orator, fii de ai lui *Arpád*. Vor fi voind ei sau nu, să fie astfel calificați? Aceasta nu-l interesează pe împăratul nemțesc. El așa vrea să fie. Și el e suveranul care se inspiră de maximele monarhice: *Sic volo, sic jubeo și Regis voluntas suprema lex*.

Astfel șeful Triplei Alianțe a găsit de

cuviință să consfințească în mod solemn *ideia de Stat național maghiar: politica de maghiarizare*, terminându-și *speech-ul* în limba Statului maghiar cu exclamația: *Eljen a Király*.

Există deci în Tripla Alianță o sub-alianță: *a Maghiarilor cu Impăratul Wilhelm în contra politicii federaliste, pe care o face guvernul din Austria al Impăratului Francisc Iosif I!* Maghiarii și Impăratul german nu vor să știe de federalizarea Austriei, de aceea acesta și-a luat voie să arate Impăratului și Regelui austro-ungar determinanta importanță a Maghiarilor, cari se opun politicii slavofile din Cislaitania.

Trebue să recunoaștem, că Maghiarii sunt meșteri în învîrtirea șforilor politice. De la Dualism încoace, ei au înțeles marea importanță ce o presintă pentru ei amicitia Germaniei.

Timp de treizeci de ani, ei și-au dat silința a câștiga simpatiile imperiului german. Și acest lucru nu le-a venit tocmai ușor, mai ales, că în Ungaria locuiesc două milioane de Nemți (Șvabi) pe cari Maghiarii căutau a-i maghiariza cu ori-ce preț.

Pînă la un punct această maghiarizare a și reușit: *cele două milioane de Germani de sub Coroana Sf. Ștefan au fost totdeauna și sunt azi, mai mult ca ori-și-cînd, în tabăra Maghiarismului*. Ei sunt mîndri, că li se dă voe a se numi Maghiari, și sunt veseli dacă reușesc a învăța în perfecție limba lui Arpád. Din acest punct de vedere, opera Maghiarilor era mult înlesnită. — se făceau însă reproșuri la *Berlin*. O seamă de Germani din imperiu atacau, și mai atacă și azi din cînd în cînd, pe Maghiari, pentru că desființează naționalitatea Nemților din Ungaria. Agitația aceasta însă n'a izbutit la nimic. Cea mai mare parte din presa ce apare în limba germană a fost de mult pusă în

serviciul Maghiarilor, așa că vocile isolate ale naționaliștilor germani sunau în pustiu. Maghiarii însă înțeleseră din vreme a lucra cu spor și pe *tărîmul diplomatic*. Timp îndelungat, un *Maghiar șovinist* ocupa funcțiunea de ministru de externe al întregii monarhii austre-ungare: contele *Andrássy*. Acesta mai ales știa, de ce importanță fundamentală este pentru Maghiari bună-voința puternicului imperiu german.

Așa se face, că Austro-Ungaria este represintată, de vr'o 30 de ani, la Curtea de la Berlin de *Maghiari*. Conții *Károlyi*, *Szécsenyi* și acum *Szögyényi-Marich* vor fi reprezentat acolo și interese austriace, dar firește că în prima linie ei erau preocupați de a pune acolo în relief *mai ales* valoarea și însemnătatea națiunii maghiare.

Curtea austriacă știa negreșit, că ambasadorii ei de la Berlin fac acolo treburile Maghiarilor. Dar ei îi venea la socoteală aceasta. Mai virtos, că nu voia să trimită *Germani* austriaci la Berlin, temîndu-se, ca nu cum-va aceștia să se cufunde în apele irredentei germane și să facă, în cele din urmă, servicii nu Austro-Ungariei, ci *politice prusiene*.

Maghiarii, cari reprezentau împărăția habzburgică la Curtea de la Berlin, erau bărbați de elită și patrioți activi, cari nu înțelegeau a se mărgini la vechile clișeuri ale funcțiunii lor, ci lucrau pe toate căile posibile spre a face, ca națiunea lor să apară simpatică și importantă cercurilor politice de acolo.

Ei accentuau mereu, că în întreg Sud-Estul Europei Germanii nu pot avea amici și aliați mai sinceri și mai devotați, decît pe Maghiari, pentru-că în oceanul Slavismului numai aceștia ar fi o rassă eterogenă și astfel, în chip firesc, destinată a constitui un avant post al civilizațiunii europene.

Nu era deci greu a convinge pe diplomații germani, că întărirea Maghiarismului semnifică o garanție mai mult pentru siguranța ele-

mentului german permanent amenințat în coastele sale orientale și sudice de către *Slavi*. Și această considerațiune le-a fost de ajuns cercurilor politice germane spre a sprijini pe Maghiari în toate aspirațiunile lor de a maghiariza populațiunile Ungariei. Astfel s'a făcut legenda, că Germanismul, în lupta sa națională cu Francezii la Apus și cu Slavii la Răsărit, nu ar fi avînd alți *aliați naturali* decît pe Maghiari.

Dacă cunoști tot ce s'a scris în literatura politică germană în această privință și dacă ai urmărit de ani de zile presa germană, știi, că Germanii consideră maghiarizarea Ungariei drept o cheazășie a siguranții lor naționale.

Iată motivul adevărat al entuziasmului ce vibrează în discursul de la Budapesta al Impăratului Wilhelm II.

Dar este întemeiată *pe realitate* această concepție nemțească? Neapărat că nu. Dar ciți oameni de Stat din Occident, și deci și din Germania și-au luat osteneala a studia *adevărata* stare de lucruri din Sud-Est? Ciți din ei cunosc adevăratele raporturi etnice, politice și culturale de aici? *I-ai putea număra pe degete*. Cei mai mulți

au cele mai baroce idei în această privință.

Adevărul e, că spre a se face lumină în aceste raporturi *noi, Români*, am fi fost cei chemați.

Dar noi nu am făcut în această privință mai nimic. Abia acum de vr'o 3—4 ani am făcut și noi un mic început de a informa lumea străină despre raporturile de aici și după un entuziasm de paie de vr'o doi ani, toată opera noastră a fost nimicită căci «sprijinatorii» ei s'au «obosit» și «plictisit», iar unii prea au fost absorbiți de așa zisa «politică».

În timpul acesta însă dușmanii noștri au muncit cu încordare și fără răgaz. Să nu ne mirăm deci de cele ce se întîmplă, ci să ne convingem odată mai mult, că la o luptă nu se poate răspunde decît tot prin luptă. Și dacă, dintr'un motiv sau altul, noi nu am făcut cît *ar fi trebuit* în trecut, să ne punem de aci înainte pe muncă cu puteri oțelite de adevărată iubire de neam.

Per aspera, ad astra.

Lir.

VOCI DIN PRESĂ

DESPRE VIZITA

REGELUI CAROL LA BUDAPESTA

Jată în ce chip infam exploatează presa maghiară și maghiarofilă vizita Regelui Carol la Budapesta.

La Revue d'Orient, organ maghiar, menit a face propagandă în străinătatea negermană pentru veleitățile ungurești, vorbind despre această vizită, zice:

«Acum doi ani, naționaliștii noștri români concepură ideia temerară de a se adresa Impăratului Austriei cu gravaminele lor. Poimîne Regele României va face vizită aceluiaș Impărat al Austriei la Budapesta în capitala Regelui maghiar.»

Ziarul guvernamental *Esti Ujság* din Budapesta are un articol inspirat din cer-

curile guvernului unguresc. E culmea cinismului și a celor mai răutăcioase și stupide contradicții. Iată cîte-va specimene:

«Nu numai vecinătatea, relațiile amicale și Tripla Alianță ne obligă a face Regelui român o primire călduroasă, **ei mai virtos faptul, că ni se dă prilej să spulberăm o sumedenie de păreri greșite și să nimicim o serie întreagă de acușări nevredunice și de scirboase calomnii.**

Daco-românismul de la noi se razimă pe România, de acolo el așteaptă ajutor și de acolo el speră emanciparea sa de sub «barbarismul maghiar».

Trebue să dăm dovezi, că avem simpatii pentru Statul Român, pentru elementul român, că cunoaștem comunitatea de interese ce există între noi și că știm aduce chiar jertfe pentru menținerea și înaintarea bunelor raporturi de vecinătate și de frăție. Inșă dispozițiunea noastră de sacrificii nu poate merge pînă a expune elementul și existența noastră de Stat. **Pe pămîntul Coroanei Sf. Ștefan afară de cea maghiară, altă națiune nu există.** Noi nu (!) atacăm naționalitatea română, nici ca element etnic, nici în cultura și conștiința ei (!!!).

Incheind relațiuni durabile cu Statul Român și cu societatea din România, aspirațiunile naționaliste ale Românilor noștri își pierd ori-și-ce temei și ele mai curînd sau mai tîrziu au să înceteze.»

Neues Pester Journal într'un articol de la 24 Septembrie leagă următoarele nădejdi de această vizită:

«Existența Ungariei ca Stat independent s'a ridicat la o importanță care înriurește deaproape asupra raporturilor internaționale. Chestiunea naționalităților noastre este aruncată îndărăt prin faptul, că agitatorii, cel puțin deocamdată, *nu pot conta la un sprijin din partea Germanilor, iar pe de*

altă parte, prin vizita perechei regale române agitațiunea daco-română este repusă, dacă nu pe vecie, cel puțin pe un timp foarte îndelungat....

Cu toate acestea, Statul unguresc numai atunci va fi consolidat, cînd divergențele de rassă și de naționalitate vor dispărea în unitatea Statului.

Națiunea maghiară nu va fi garantată în existența ei, cit timp locuitorii Ungariei nu vor fi contopiți în unitatea maghiară și nu vor fi dispărut antagonismele de rassă.»

«*Pester Correspondenz*», organul oficios al cabinetului Bánffy scrie:

«Importanța acestei vizite este, că ea se face în *Budapesta*. Vizita se face *regelui Ungariei în reședința ungară* și printr'însul se recunoaște independența de Stat a Ungariei.

«Stim, că în *Transilvania trăiesc în mare număr Romni. Agitațiunile între Români Transilvaniei și ai României, cari aproape exclusiv sunt îndreptate în contra vieții de Stat și a supremației Ungariei, vor fi asemenea cunoscute în toată Europa, căci agitatorii, cari primesc (!) mijloace bănești cu prisosu din fondurile de agitațiune caută ocaziune și o află aproape pretutindeni, pentru ca să servească scopul lor dușmănos și să blameze Ungaria înaintea întregii lumi civilizate, să o acuze de violențe în contra naționalității Românilor și de asuprire cu forța. Ei, Români s'au dus și cu Memorandu la Viena, ca să se plîngă acolo în contra Ungariei.*

„Acum le arată propriul lor Rege, domnitorul României calea, pe care au să pășască și le indică locul, unde trebue să se presinte jalbele lor. *Români Transilvaniei sunt locuitori ai Statului ungar, cetățeni ai Ungariei și supuși ai regelui Ungariei. Aceasta este importanța vizitei Regelui Carol al României în palatul regal de la Buda.»*

Budapesti Hirlap:

«Vizita perechiei regale române la Buda este o încheiere de pace între Ungaria și România. Aceasta va dispăcea de sigur multora, a căror pine e agitațiunea, dar noi sperăm, că patriotismul înțelept (*cel maghiar!* N. T.) va covârși prejudițiile și patimile și **agitatorii valahi au să amuțească.**»

Magyar Hirlap o ia pe un ton subțire și zice în prim-articolul său din preajma vizitei: «Nu putem tăgădăui, da, avem trebuință de România în politica noastră orientală. Dar România are o și mai mare nevoie de noi, de o ariergardă puternică, (!!)

și vrednică de încredere (!!!). Dar tocmai aceasta a noastră putere și siguranță nu are alt izvor, decit construcția unitară a Statului național maghiar, care este un ghimpe în ochii irredentei române.

Dar această politică națională română își pierde neconștient puterea și însemnătatea, ceea ce se vedește mai plastic prin faptul, că prima condiție a ministrabilității în București este: ruptura necondiționată cu politica irredentistă

«*Deutsches Volksblatt*» de la Viena, un organ a cărui simpatică atitudine față de chestia noastră națională este cunoscută cetitorilor noștri, se exprimă în următorul mod despre această vizită:

După Impăratul german urmează Regele Carol, al cărui popor nu se prea prăpădește de dragoste pentru Maghiari. Și el, întocmai ca Impăratul Wilhelm, va preamări pe Iudeo-Maghiari și coarnele acestei adunături au să crească și mai mari.

Nu-i vorba, nouă ni se pare, că nu e tocmai una dintre cele mai înalte plăceri de monarh, dacă un Suveran e nevoit să-și facă aparițiunea într'un oraș aliat între decorațiuni rămase pe loc de la recepțiunea altor monarhi superiori...dar de asemenea nimicuri Regele Carol nu ține seamă, dacă dorește să auză strigătele de «*Eljen*» ale celor ce tratează pe conaționalii poporului

său cu cnutul și cu biciul de robie Regele Carol în Budapesta! Cine ar fi crezut, acum doi ani, posibilă o asemenea vizită! Pe vremea aceea, Regele Carol, când călătorea prin străinătate, evita Budapesta la o mare distanță.

Nu putem să ne îndoim, că în urma acestor întâmplări, preponderanța Maghiarismului s'a întărit din nou. Ne îndoim cu atât mai puțin despre aceasta, cu cât chiar Impăratul nostru a luat zilele acestea o dispozițiune ce dă nou nutremint Maghiarilor. (Alușie la donațiunea, pe care o făcu Impăratul Francisc Iosif Maghiarilor, dispunând, ca pe cheltuiala sa să se facă și ridice în Budapesta 9 statui celor mai mari oameni ai Maghiarilor! N. R.)

Toate aceste evenimente nu pot trezi veselie în inimile noastre, căci ele ne dovedesc în chip eclatant, că **suntem pe punctul a ajunge vasalii Iudeo-Maghiarismului.**»

Gazetele românești de peste munți se declară astfel:

«*Gazeta Transilvaniei*», vechiul organ al Românilor de peste munți, publică în această privință o prea interesantă serie de articole, din care extragem următoarele părți:

Ecoul simpatice, ce l'au produs luptele și suferințele noastre în România și în străinătate, n'au schimbat nimic din atitudinea regimului unguresc și astfel toate speranțele, ce le nutriau mare parte din sînul nostru, că de la Berlin și de la Viena se va face o presiune asupra regimului unguresc, ca să țină mai mult seamă de postulatele legitime ale noastre și ale celorlalte naționalități nemaghiare pentru ca să se delătore nemulțumirile în interesul chiar al Triplei Alianțe, au rămas zadarnice.

După vizita Regelui Carol la Ischl în vara anului 1895, a urmat neașteptata grațiere a condamnaților în procesul memorandumului. Aceasta a fost tot ce s'a făcut cu concursul guvernului unguresc pentru mulcomirea spiritelor, nu atât a celor de

la noi, de dincoace, cât mai mult a celor din România.

Curind după aceasta a urmat însă contrarul tuturor speranțelor amintite. A urmat faimoasa declarațiune a ministrului-președinte român de la Iași, care a anunțat un period nou de măsuri reciproce ale guvernelor din București și Budapesta pentru suprimarea așa zisei «agitațiuni în contra Ungariei», — period, ce a fost inaugurat cu sfatul ce li s'a dat condamnăților în procesul memorandumului, de-a mulțumi guvernului unguresc pentru grațiarea lor, și se termină acum cu declarațiunile oficioase, că prin vizita regelui Carol la Budapesta s'ar încheia deocamdată drama, ce poartă titlul: Lupta pentru egala îndreptățire națională a Românilor din Transilvania și Ungaria.

«*Tribuna Poporului*» de la Arad, într'un articol cu titlul *România în concertul european*, zice :

Dar precum în trecut, Românii au avut pe un Stefan Cel Mare, domn înțelept și viteaz, așa în present, au pe înțeleptul și viteazul rege Carol I, care, prin deșteptarea gloriei și a virtuților străbune, a întemeiat România modernă. Sub înțeleapta lui conducere, câte-va decenii România a devenit cea mai cultă parte a poporului român, și prin urmare, centrul firesc al vieții culturale române. Prin înțelepciunea lui, *România s'a impus ca factor hotărîtor în concertul puterilor europene*. Sumeții unguri primesc astăzi în capitala lor ca pe un potentat european pe regele României pentru a căreia armată, ziceau altă dată în îngîmfarea lor, a fi de ajuns un regiment de honvezi ca să o arunce în Dunăre.

Sunt mici la suflet, mari de patimi aceia cari văd umilirea coroanei române în vizita Regelui Carol la Budapesta, și sacrificarea intereselor naționale ale Românilor din Ungaria și Transilvania.

Căci din moment ce s'a stabilit între

România și Austro-Ungaria relațiuni de încredere reciprocă, s'a pus la ordinea zilei și *resolvirea chestii naționale*, pentru că cită vreme Românii din regatul ungar vom fi agitați de o adîncă și legitimă nemulțumire România nu va putea spori puterile Triplei Alianțe!

Tribuna din Sibiu zice :

«O situație mai grea și mai apăsătoare decît aceasta, ce o percurgem, de abia vor mai fi străbătut Românii în deceniile din urmă. Și cu toate acestea nouă nu ertat să descurajăm. Impărații și Regii s'au mai întîlnit ei și au hotărît asupra popoarelor, și hotărîrile lor au rămas fără rezultat ori de cîte ori s'au lovit de legile firei. Și apoi să nu uităm un lucru. Vizita Impăratului german noi o cunoaștem numai în lumină maghiară ori maghiarofilă ; iar cea a Regelui Carol nu o cunoaștem încă de fel. Simțim și presimțim, că și această vizită va avea un efect hotărît rău asupra cauzei noastre. Respectul ce-l avem față de înalta persoană a Regelui Român, ne impune o rezervă în aprecierea acestui eveniment.

«Ungurii au prins nou curaj; cutezanța li s'a mărit și vor începe acum să năvălească cu o nouă furie asupra noastră.»

«Și în mijlocul acestei situații, în tocmai preziua acestei noi năvăliri, vine și Regele Carol, ca să întoarcă vizita, pe care Monarhul nostru, Impăratul-Rege, i-a fost făcut-o la București. *Dacă vizita aceasta s'ar fi făcut la Ischl, am fi privit-o cu oareș-care mulțumire*. Că ea se face în Budapesta ne aduce în nedumerire ; *că ea se face după vizita Impăratului Wilhelm, după toastul care a aprins în flacări focul șovinismului maghiar, aceasta nu poate decît să mărească nedumeririle poporului românesc....*

«O să vedem cum va decurge această vizită, și cari vor fi enunțațiunile ce se vor face cu acest prilej. De la aceasta a-tîrnă, ca neliniștea provocată în sinul po-

porului nostru să crească, ori să se calmeze.

Ura ce a existat — să nu mai zicem că *există* — între *germanism* și *maghiarism* — a existat și există tot așa de vie și de veche și între *maghiarism* și *românism*. Pricina acestei profunde uri de rassă sunt Maghiarii. Românii n'au făcut decît să răspundă la această ură provocată de ei. Și răspunsul Românilor a fost mai mult ironie decît serios.

«Cercurile înalte ale diplomației vor încerca acum să șteargă și diferențele acestea dintre *maghiarism* și *românism*? vor face oare, ca în locul *urci* să se pună prietenie și dragoste, ca astfel opera păcii, căreia tind a servi, să fie mai solidă?

«N'avem nimic în contră. Poporul nostru nu este dușman al păcii. Românul iartă bucuros, e tolerant și iubitor de aproapele său. Dar vrem să știm *cum*? Cum cred cei mari și puternici, că ne vor împăca? Pentru ceea ce se face, se face de *nobis, sine nobis!*

«Noi vom aștepta și vom vedea. Una se știe!

«Decît ura cea mai profundă, cultivată printr'un sistem secular de torturi, prigoniri și dispreț, mai ardentă și mai vie este în noi iubirea sfîntă, ce o purtăm cauzei noastre imprescriptibile, limbei și naționalității noastre, pe care vii nu o dăm, nici de dragul tronurilor, nici de dragul Europei întregi.

«Comoara sfîntă moștenită din moși-strămoși, limba, legea și moșia, obiceiuri și moravuri naționale, nu o dăm în schimbul nici unui bun din lume. Din potrivă neclintîți vom lupta din toate puterile pîna în ultimul picur de sînge, ca această comoară sfîntă să fie respectată, și curs liber să se dea spre dezvoltare firească în libertatea deplină.

«*Dreptatea*» organul fracțiunii mocsonyiste din Banat, se pronunță astfel :

Omnipotenții noștri nu vor a recunoaște că nu numai România are lipsă de Ungaria, ci și Ungaria de România Nu, pentru că nu cumva să se simtă și ei moralmente obligați la eventuale concesiuni, ci ca să poată ei juca pe marimumosul, pe grațiosul deoparte, de altă parte să nu se abată de feul de la cunoscutul lor liberalism.

Ooare pe cine voesc fanfaronii noștri să amăgească prin aceasta grandomania? Oare cred ei înșiși în adevărul celor ce le scriu?

Deci compatrioții noștri maghiari n'ar avea nici un motiv serios pentru a fi respingători în momentul cînd li-se întinde mîna pețită de Regele nostru Francisc Iosif, și întinsă la comanda din Berlin.

Și să nu uite compatrioții noștri maghiari nici de urmări. Să nu creadă la nici un cas, că singură «proclamarea» alianței romano-maghiare, ori-cît de formală și de sigilată să fie, formează o garanție tare pentru durabilitatea acestui pact și pentru ajutorul în momentul decisiv.

Și încă un moment important. Pre cum se vede, se lucrează fără noi, fără consultarea și întrebarea Românilor din Ungaria; deci este evident că alianța de sub întrebare se încheie sau proclamează numai între domnitorii și respective guvernele celor două țări.

Ei, dacă este dar ca și popoarele să se îndulciască de alianța de sub întrebare, atunci compatrioții noștri nu numai că nu se pot da iară ei de către pădure, ci ar trebui să fie în clar despre greutatea grozav de mare a misiunii căreia se spun și pe care trebuie s'o rezolveze în mod cinstit și sincer, dacă mai țin la un viitor, la o viață îndelungată a Statului maghiar.

PRESA DESPRE DISCURSUL ÎMPĂRATULUI WILHELM

Să tăcem? Să urmărim și noi tactica celor ce cred a face cauzei române un serviciu lipsind pe cetitori lor de materialul necesar spre a putea judeca ei prin sineși însemnătatea unei întâmplări? Credem că am comite o neiertată greșală. După părerea noastră, chestia principală e, că să cunoaștem cu toții *adevărul*. Numai așa ne putem orienta serios și ne putem da seamă de ceea ce trebuie *noi* să facem. E de neapărată trebuință pentru noi, să cunoaștem toate pozițiunile dușmanului, dacă vrem, ca în luptă cu el să eșim *noi* învingători.

Vom da deci în cele următoare cetitorilor noștri mai întâiu o idee despre felul cum aprețiază presa maghiară cuvântarea Împăratului german.

Magyar Hirlap zice între altele:

«Mult am așteptat cu toții de la acest discurs.

Cu ochi atenți privea întreaga lume încoace, spre malurile Dunării, unde cuvinte semnificative vor indica din nou direcțiunile politicii. Wilhelm II ne-a dat măsura talentului său. Pentru că prin mijlocul atitor calomniilor, reticențe, suprimări, micșorări și ponegriri el a izbutit să ne nemerească, ne-a observat, și pe când mâna lui, ce rînduește lumea, ne-a pus la locul nostru adevărat, el în acelaș timp a hotărît importanța noastră în monarhie și rolul nostru în politică. El nu se mulțumește, ca *Bismarck*, a da svaturi, ca punctul de gravitate al monarhiei să fie strămutat la Budapesta, — ci el, în temperamentul său viu și cu energia convingerii sale săvîrșește chiar imediat această strămutare.

Aceasta, firește, nu este altceva decît o europeană sancționare a acelei stări reale, pe care voința și înțeleapta prevedere a

Domnitorului nostru prin o muncă lentă și clandestină de ani de zile o crease.

Știam, ce mare importanță era în vizita Împăratului Wilhelm II pentru noi. Dar nici odată așteptarea noastră nu a îndrăznit a se întinde pînă la așa însemnătate pe care ne-o atribue el însuș. N'am fi crezut nici-odată, ca el să pună atîta preț pe noi, că ne cunoaște atît de bine și că ține atît de mult, ca toate acestea să le afle întreaga lume ascultătoare.

L'am primit cu stimă și ne luăm cu iubire rămas bun de la el, iar fidelitatea maghiară, pe care el a preamărit-o azi atît de sublim, se îndreaptă spre regele maghiar și spre aliatul națiunii maghiare.»

Aceste aprețieri, ori-cît s'ar părea ele de exagerate și de bombastice sunt întrecute de ale altor ziare.

Așa zice *Budapesti Hirlap*:

«Răspunsul Împăratului german este o cuvîntare de o încîntătoare frumuseță. Ca manifestațiune politică, ea este cea mai grandioasă din cîte a rostit Wilhelm II. E un discurs monumental. Noi Maghiarii datorăm puternicului Domn al Germaniei nețărmurită recunoștință pentru măgulitoarea aprețiere și pentru laudele pe cari le-a acumulat asupra noastră cu dărnicie prințiară și cu talentul răpitor al unei adevărate oratorii. Multe răni ne vindecă acest discurs, care face să amuțească toate calomniile ce s'au debitat în potriva noastră.

El dă Austriei să înțeleagă, că ea abnegațiunii maghiare îi datorește existența

«Ungaria a intrat cu drepturi egale în rîndul celor mai civilizate națiuni» — zice împăratul celei mai civilizate națiuni din Europa. Nimeni să nu ne mai pună deci în rîndul barbarilor și al popoarelor semiculte» (Mai așteptați nițel! N. R.)

În numărul său de la 23 Septembrie, ziarul *Hazánk* glăsuiește astfel:

«Ne găsim în fața unei ere noi și aceasta stă sub semnătura alianței regelui maghiar cu împăratul german.

Să auză Europa și să auză și dușmanii noștri interni, care nu au pregetat a colinda prin Europa, în chip trădător de patrie, și a răspîndi pe la casele națiunilor străine calomniile la adresa Ungariei»...

Frankfurter Zeitung aprețiază cu mai multă rezervă vizita și toastul Împăratului zicînd, că Maghiarii ar face bine, dacă acum, după serviciile pe cari le-a făcut Wilhelm II, ei s'ar hotărî a încuviința întemeierea de școli germane sau cel puțin a unui teatru german în Budapesta.

Mare modestie.

Journal des Débats ține să releveze cu această ocazie, că Împăratul german vorbind de fii lui *Arpád* a nesocotit existența Germanilor, Românilor și Slavilor din Ungaria.

The Standard comentează vizita și toastul de la Budapesta în sens cu desăvîrșire maghiar.

Ziarele germane cu desăvîrșire independente se rostesc cu multă indignare în contra toastului Împăratului Wilhelm. Ele nu înțeleg și nu admit această bombastică preamărare a Maghiarismului din partea reprezentantului elementului german în Europa.

Din nefericire, numărul ziarelor germane care au această bărbătească și prudentă atitudine e foarte restrîns. În acest sens s'au pronunțat în special *Deutsches Volksblatt* și *Deutsche Zeitung* de la Viena, *Deutsche Tageszeitung* și mai ales *Kronstaedter Zeitung* energicul organ al generațiunii tinere a Sașilor transilvăneni și filoromâni.

Acest din urmă ziar are în numărul său de la 25 Septembrie un virulent articol în contra Împăratului german. Iată citeva părți din el:

Un dar nefast i-a fost așezat Împăratului Wilhelm II în leagănul său. E darul oratoriei vii și bombastice, tendința de a vorbi sub impresiuni de moment și de ușoară excitabilitate.

În aplicațiunea acestui talent, Împăratul rar a nemerit-o, ceea ce se poate constata în toate discursurile sale.

Între aceste deraiări ale talentului său oratoric trebuie să clasăm și cea mai mare parte a discursului său de la Budapesta. Mai ales în noi, Sașii, trebuie să înghețe ori-ce sentiment de cordialitate pentru purtătorul Coroanei germane, cînd cetim cuvîntarea sa. Cu cea mai profundă amărăciune trebuie să răspundem noi la lovitura pe care Domnul Germaniei ne-a dat-o nu numai nouă, Germanilor din Ungaria și Transilvania, ci tuturor Germanilor din imperiu, căroră nu le este indiferentă soarta conaționalilor lor primejduiți.

Împăratul aliat nu avea nici o nevoie să mai mărească grandomania și îngînfaarea rasei hegemonice.

Dacă Împăratul trebuia numai decît să vină pe pămîntul Ungariei să vază, să strîngă minile luminăților maghiare și să distribue decorații, de ce a trebuit el să aduleze în chip atît de necumpătat și debordant, cu cuvinte atît de umflate, pe Maghiari?

Ne doare și ne revoltă sîngele vîzînd pe cel mai înalt și mai puternic protector al Germanismului, că preamărește pe acel popor, care, în ură oarbă sau oarbă frică, prigonește tot ce e german.

«*Novoie Vremia*», organ rusesc se pronunță în următorii termeni:

«Împăratul Francisc Iosif — zice foaia — a făcut din parte-i tot posibiul, pentru a da Împăratului german prilej la repetarea toastului de la Homburg în o nouă formă. A salutat pe oaspele său împărătesc ca «pe amicul și aliatul său sincer» și a accentuat în deosebi, că scopul acestei ali-

anțe consistă în scutirea păcii, căreia să-i fie dedicate cele mai bune puteri ale ambelor monarhii. Acest *toast demn și plin de cel mai înalt tact politic* totuși n'are nimic comun cu vorbirea de răspuns a Impăratului german. Oaspele împărătesc al monarhului austriac a *cântat înaintea de toate un înflăcărat imn de laudă în onoarea Ungariei și a Maghiarilor* și numai la sfârșitul vorbirei sale a accentuat nedisolubilitatea alianței, care leagă pe Germania de Austro-Ungaria pentru a sărbători iarăși sentimentele fiilor lui Arpad și alipirea lor către tron.

«Wilhelm al II-lea și-a încheiat *improvisația sa bine sunătoare* cu exclamarea: *Éljen a Király!* (trăiască regele), care într'adevăr a trebuit să-i însuflețească pe Maghiarii participanți la dînsul festiv, *dar foarte bine ar fi putut să și rămînă afară*, de vreme-ce domnitorul Austriei, asemenea oaspeului său, poartă titlul dublu «*Impărat-rege*» și numai cît tolerează, ca șovinștii maghiari să se gereze așa, ca și cum lor

le-ar fi necunoscută această împrejurare. Dacă scopul principal al Impăratului Wilhelm a fost numai *să-și stabilească popularitatea între fii lui Arpad* atunci fără îndoială acest scop *și l'a ajuns*. Prin toastul său, Impăratul german și-a asociat pe acei neînpăcați «*Ultramaghiari*», cari nici nu-și mai ascund calda lor simpație pentru evenimentele revoluțiunii maghiare din anul 1848—1849. Dacă oare în Viena sunt chiar mulțumiți cu toastul Impăratului Wilhelm, ca și în Pesta? nu voim să ne pronunțăm. La toată întîmplarea, această vorbire nu a adaus mult la situațiunea, care s'a creat în Germania în urma toastului de la Homburg. La o «*energică*» proclamare a neclintirii Triplei-Alianțe nu s'a ajuns în Budapesta. *Afară de granițele Ungariei acest toast nu va face nici o senzație* și de aceasta numai bucura se pot toți aceia, cari în timpul din urmă au ajuns la convingerea, că existența de odată alor două alianțe cu aceiași țintă e de present cea mai bună garanție a păcii europene.»

CRONICA GENERALA

DRAGOSTE CU SILA NU SE POATE

Suntem rugați a publica următorul articol:

În numărul de Joi 11 l. c. al ziarului Adevărul d-l Const. Mille își ia tristul rol de calău al tinerimei universitare române; și cum D-lui e proprietarul acelu ziar, îi dă mîna, ca să o insulte cum în place chiar în articolul așa zis de fond.

Și ce a păcătuit, mă rog, tinerimea universitară pentruca să-și atragă fulgerile d-lui Mille?

«Din mijlocul acestei tinerimi nu scînteie o idee

nouă și mare, nu se observă nici o aspirațiune nici o îngrijire pe ziua de mîine...» așa zice D-lui.

Serios d-le Mille ?

Dar ce idei mari vrei să scînteie în congresele tinerimei universitare? Poate vrei, ca acolo să se rezolveze actualele încurcături politice și sociale din Europa, sau să se descopere cîrma balonului, sau ce vrei, mă rog?

Nu! aceasta nu poate fi cauza și nici barem una din cauzele pentru cari d-l Mille se năpustește asupra studențimei universitare, dar nici nu trebuie să ne batem mult capul cu aflarea ade-

văratei cauze, fiindcă ne-o arată tot dînsul, scriind mai de vale :

«Intrușiți la un loc, ei (studenții) au dat dovadă de intoleranță, respingînd din sinul lor pe studenții străini, și într'o țară în care avem atîtea elemente străine (?), tinerimea a crezut că-i bine a face deosebire de rasă și religione».

Ei, așa vezi ! așa spune d-le Mille, c'apoi te înțelegem !

Tinerimea universitară și în anul acesta ca în toți anii a refuzat cu încăpăținare de a deschide porțile congresului pentru fii lui Israil. Această procedare supără rău de tot pe d-l Mille, care, poate din cauza socialismului său, nici habar n'are de abizul enorm, ce separă națiunea română de rassa jidovească. Ei bine ! acel abis, format din colosala deosebire fiziologică și morală, ce există între ambele națiuni, și care deosebire se explică foarte ușor prin totala deosebire în felul de viață, ce-l duc d'atîta secole, nu se poate astupa *nu numai* prin vorbele și scrierile citorva ființe eșite din făgașul normal, dar chiar dacă toți Români, toți Jidani și în sfîrșit toată lumea nu s'ar mai ocupa de altceva decît de chestia aceasta.

Acest adevăr elementar scos din pățaniile nu numai ale poporului nostru, dar din ale întregii lumi civilizate, nu poate fi nici o mirare, că-l simte și-l prețuește cum trebuie marea majoritate a studenției universitare. Ar fi vai și amar de noi, dacă majoritatea studenților universitari ar putea adopta niște idei bolnăvicioase certate cu realitatea faptelor de toate zilele. Căci numai un om certat cu totul cu cea mai elementară logică poate să lucreze într'un mod așa de inconștient cum face d-l Mille, care în acelaș număr de ziar insultă pe studenți în articolul de fond, pentru că nu primesc în sinul lor pe Ovrei ; scrie cu litere mari de reclamă în fruntea paginii a treia : *Samsarii și Cămătarii*, și în sfîrșit publică pe pagina a patra un interviu, ce la avut un redactor de la «Libre Parole» cu scriitorul jidan Max Nordau asupra Zionismului, și în care acel Ovrei cult și crescut cu totul europenește susține sus și tare deosebirea de rasă dintre Jidani și Arieni.

Și încă se mai miră d-l Mille, că lumea nu-i de aceeași părere cu D-lui !

Noi, majoritatea acestui popor, suntem cu totul conștii, că dacă azi suntem ceva, apoi acel ceva e opera exclusivă a noastră a Românilor, iar Jidani și alți străini ne-au pus numai bețe în roate la tot pasul, cercînd să pună stăpînire absolută asupra noastră.

Noi suntem conștii, că precum pîn'acuma așa și în viitor România nu se poate desvolta decît avînd ca scop : *naționalismul*, iar ca mijloace : *forțele intelectuale și morale*, de care dispune poporul român.

Românește ne-am desvoltat pîn'acum (și'a fost bine și ne admiră o lume, așa proști și bătărani cum ne vede d-l Mille), românește o să ne desvoltăm și d'aci încolo, ori cît s'ar opune dușmanii și nebunii.

Ce au făcut Ovrei, pentruca să cîștige iubirea neamului românesc, d-le Mille ?

Ne-au calomniat și ne calomniază încă în tot chipul în ochii lumii civilizate...

Au făcut să ni-se condiționeze recunoașterea independenței cîștigate la Plevna de încetățeniirea lor...

Ne-au corupt cu totul moravurile comerciale prin ecrochierile și șarlataniile lor ne mai auzite...

Ne-au umplut toată țara de mărfuri false și le-a succes a falsifica pînă și cele mai nevinovate substanțe alimentare...

Ne-au corupt moravurile publice prin lipsa totală de onoare casnică și prin hidosul lor prorenetism s. m. d.

Studenții universitari nu pot fi așa de orbi, ca să nu vadă cu cîtă greutate apasă toate aceste viții hidoase, introduse și nutrite de Ovrei, în balanța sorței progresului nostru ulterior, și prin urmare nu pot nic cînd trage cu buretele peste ele. Pe lingă toate acestea studenții mai au și alte motive speciale de a se debarasa, barem cu ocazia congreselor, de colegii lor jidani, cari le sunt cu totul nesuferiți din cauza insolenției fără seamă, a spiritului de intrigă, precum și a lipsei totale de ori ce sentiment de demnitate personală, care caracterizează în genere pe studenții Ovrei.

Nota caracterului lor se vedește în de-ajuns chiar în chestia congreselor, unde în fiecare an cu un cinism revoltător sfidează opinia contrară a studenției române, producînd cu ocazia aceasta prin agenții lor adevărate excese, pe cari le regretă aievea studenția naționalistă.

D-l Mille, dacă e Român cu dor de țară, de ce nu îndeamnă pe amicii săi politici și sociali să lase la o parte măcar pentru vr'o cîțiva ani această ingrătă chestie, și va vedea pe dată, că altă față o să ia congresele noastre anuale. Aceasta ar putea-o face cu atît mai mult, cu cît părăirea dînsului e că actualele congrese studentești

nu mai fac o ceapă. Ce se mai caute deci amicii D-sale, fiii lui Israil în ele ?

De altfel proverbul românesc zice : « *Dragoste cu sila nu se poate,* » și mă mir foarte mult, cum de nu se poate convinge odată chiar și cei mai tari de cap de strajnicul adevăr cuprins în acest proverb.

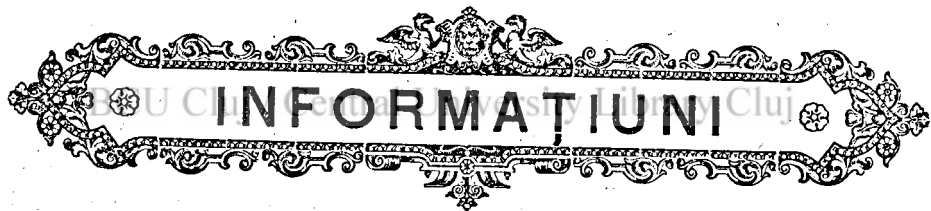
Ovreei pot ajunge prin intrigi și meschinării de tot felul să acapareze toată presa română, de exemplu, dar nici odată nu vor putea ajunge *prin astfel de mijloace* să dobândească iubirea și simpatia noastră.

Un student universitar.

REVENIRE LA SENTIMENTE FI- REȘTI

Mai multe ziare germane cari începuseră a cînta imnuri de mărire Ungurilor în timpul din urmă, au început, *de la toastul Impăratului Wilhelm II încoace*, să apreteze cu mai multă răceală pe Maghiari și stările din Ungaria.

Intre aceste ziare sunt unele foarte însemnate, așa d. p. *Hamburgische Correspondenz*, (ziar oficios) *Kölnische Volkszeitung*, *Leipziger Neueste Nachrichten* și *Reichsbote*. Acestor ziare se vede că toastul exuberant al Impăratului german le-a făcut efectul unui duș. Era de prevăzut. O reacțiune trebuia să urmeze și e foarte probabil, că are să se facă de aci înainte în proporții mult mai mari.

Comitetul central al Ligii a trimis membrilor ei următoarea convocare, la care de sigur orice bun Român va răspunde cu dragă inimă.

București, 17 Septembrie 1897.

Domnule Membru,

Comitetul central exclusiv al Ligei Culturale a decis a ține o întrunire publică în chestia națională, **Duminecă 21 Septembrie, ora 2 d. amiază în sala Hugo, în dosul Băncii Naționale.**

Comitetul Secției București crede că veți bine-voi a lua și D-voastră parte la această întrunire invitind și pe prietenii D-voastre.

COMITETUL.

Zilele acestea muri la Saș-Sebis, în Transilvania, *Alexandru Roman*, profesorul de limba și literatura română de la Universitatea din Budapesta.

Alexandru Roman a fost unul dintre cei mai devotați fii ai poporului român, care, cu toate că prin funcțiunea sa atârna de guvern, a candidat și a reușit de mai multe ori deputat la Camera cu *program național românesc*.

El era și membru al Academiei Române.

Tribuna, apreteind activitatea lui, zice :

El a fost doar primul *martir român* al erci așa numite « constituționale », primul întemnițat pentru delict de presă.

Prigonirile, la cari a fost expus el și ziarul său « Federațiunea », pe care cu mari jertfe a susținut-o atîția ani, l-au lovit crunt, și urmările, mai ales cele materiale, ale acestor prigoniri le-a resimțit pînă în momentele din urmă. Se poate zice, că suferințele ce trebuia să le îndure pentru păcatul de a se fi pas și cu pana în serviciul cauzei, nu i s'au sfîrșit pînă la moarte.

Cu toate acestea nici temnița, nici loviturile materiale, nici pierderea libertății, nici cea a averii sale, nici terorisările, nici lingușirile, nu l-au putut abate de la calea sa, de la împlinirea conștiințioasă a datorințelor sale de român, așa cum îi dicta mintea lui luminată și sentimentul său cald național. Pînă în cele din urmă el a rămas neclintit credincios al cauzei, de și din partea conaționaliilor săi nu a prea avut altă recunoștință, decît o stimă mută, platonicească din partea unora, și multe intrigi din partea altora. El a găsit însă în sufletul său, în conștiința împlinirii datoriei sale de Român, destulă tărie, pentru a să braveze, în cit omenește a fost cu putință, și loviturile dușmanului străin, și împunsăturile veninoase ale contrariilor săi Români.

Pătrunși de mărirea pierderii, ce îndurăm, depunem cu recunoștință de elevi o lacrimă ferbinte pe mormîntul aceluia, care dascăl ne-a fost și ne-a învățat nu numai limba și literatura națională, ci și aceea, cum să luptăm și să suferim pentru cauza națională.